

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DAVČNA RAZPRAVA V SENATU PRIHODNI TEDEN.

Načelnik finančnega oddelka senator Smoot je naznanil, da je njegov odsek pregledal in predložil davčno predlogo.

MANJŠINSKI VODILNI SENATOR JE PREDLOŽIL TRI AMENDMENTE.

Washington, D. C. — Davčna predloga je pršla pred senat v četrtek. Načelnik finančnega oddelka sen. Smoot je senatu sporočil, da je njegov odsek pregledal in predložil davčno predlogo, in da prid davčno vprašanje prihodnje sredo v senatu na razpravo.

Demokratski program je bil objavljen v obliki treh amendentov, ki jih je uvedel manjšinski vodilni senator in član finančnega oddelka Simmons iz Severne Caroline.

Tri amendmente je predložil senator Simmons. Eden predlaga, da se dodatni dan odloži za največje postavke 40 odstotkov na dohodke, ki presegajo vsota po \$500,000.

Drugi določa normalni davek v znesku po 2, 4 in 6 odstotkov. To je nekaj takega, kakor v Garnerjevem davčnem načrtu, ki so bili naj demokratsje v poslanski zbornici. Po tretjem dodatku bi naj manjši družinski rednik ne plačal nobene davka od zneska po \$2,500. Po sedanjih postavki so oproščeni davka na \$2,500 vsi družinski glavavci, ki imajo \$5,000 ali manj dohodkov na leto. Nobena sprememba ni predlagana glede oprostitve davka pri samskih osebah.

Demokratsje so se pridružil republikancem v tem, da naj se prične davčna debata v senatu prihodnje sredo. Voditelji obeh strank menijo, kakor se zdi, da se ne bo debata vlekla več kakor tri tedne.

Senator Robinson, ki je demokratski vodja v senatu, je odobril Smootovo sugestijo, da naj se prične davčna razprava v senatu prihodnje sredo.

V resnici pa se utegne pričeti davčna razprava pozneje, ker je prav lahko mogoče, da bo dana prednost vojaškemu bonusu. Predloga za vojaški bonus pride pred senat prihodnji ponedeljek. In prav lahko se zgodi, da prične senat razpravljati o njej pred davčno debato. Kakor se zdi, so republikanci za to, da pride vojaški bonus najprej na vrsto, dočim se demokratsje ogrevajo za davčno predlogo.

Kakor je raztolmačil Simmons, je demokratski davčni program (Dajle na 3. strani.)

Delavske banke in socialne izpremembe.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Razvoj delavskih bank bo imel posledice tako važne socialne izpremembe v tej deželi, kakor jih imajo javne ljudske šole. In to so tudi ustanove, ki jih je započelo delavstvo pred sto leti, je dejal predsednik federacijske banke v New Yorku, Peter J. Brady, na mesečni seji izvršnega odbora tukajšnje zvezne zvezne banke.

Prve delavske banke so bile organizirane pred dobrimi tremi leti, je rekel Brady. "A danes jih je že 20 v Združenih državah z glavnico \$4,000,000 in \$40,000,000 približno in vložkov. Zelo skromno je rečeno, da imajo delavske banke v celoti \$50,000,000."

Brady je še pristavil, da je delavske banke naravnih razlogov obolevnosti, da se je delavstvo povzpelo iz suženjstva in hlapčevstva v organizacije in industrijske ustanove.

Dowell, Ill. — Osemnajst rudarjev je bilo bolj ali manj pobitih 11. t. m., ko je vzpenjača, v kateri so se peljali navzdol, padla 50 tevijev globoko na dno jamiča v Kathleen rudniku.

SENAT. TEKMECA ŠE NE VESTA, PRI ČEM STA.

Obe stranki zatrjujeta s vso trmo glavostvo, da sta zmagale, in druga drugi očita volilne sleparije.

ZADEVA BO NAJBRŽ REŠENA ŠELE PRED SODIŠČEM.

Chicago, Ill. — Od 5,744 volilnih okrajev še ni bilo poročila o volilnem izidu, le še štiriinpetdesetih. V četrtek opolnoči je imel razgovor Deneen 3,450 glasov več kakor senator McCormick. Razmerje glasov je bilo takole: Deneen 353,702, McCormick 350,292.

Takoj po končanju burne volilne tekme sta obe stranki poslale vsaka po celo armado preiskovalcev in paznikov na bojišče. Razgovor Deneen je poleg tega, da je mobiliziral svoje detektivske sile, objavil še besedilo svoje brzojavke, ki jo je poslal vsem svojim zastopnikom širom države. V tej brzojavki je obvestil svoje agitatorje, da ima v rokah obvestila o slučajih, v katerih so njegovi nasprotniki poizkušali potvrditi zakasnele volilne izide.

McCormickovi priganjači zatrjujejo, da bo končno prejetje oddanih glasov izkazalo McCormickovo zmago s 5,000 do 10,000 glasovi večine.

Čuječe straže Deneenovega tabora so rekly, da bo težko za McCormicka izpodbiti Deneenovo zmago z doslej še neznanimi izidi v štiriinpetdesetih volilnih okrajih, zakaj, to bi pomenilo, da bi moral McCormick dobiti okoli petinšestdeset glasov večine v vsakem tistem okraju.

Po izjavi Deneenovih generalov je eninštirideset pogršenih volilnih okrajev po državi. Vsi so zelo redko obljudeni, in če bi bili vsi glasovi oddani za McCormicka, pa bi še težko iztrgal Deneenu prvenstvo iz rok.

Trinajst še pogršenih volilnih okrajev je v okraju Cook. Ti bi utegnili biti tako enostranski, da bi bilo Deneenovo prvenstvo ogroženo.

Glas o sleparstvih in zarotah je čuti sedaj v javnosti. Ali ni ga pa bilo slišati, dokler ni izjavil kandidat Deneen, da ima v rokah obvestila o takih sleparijah in zarotah.

To utegne izzvati eno najhujših sodnih bitk v politični zgodovini države Illinois.

McCormickovi prijatelji so uvedli preiskavo po nekaterih čikaških volilnih okrajih, kjer je bil Deneen jako močan. In kmalu potem se je raznesel glas, da pridejo lahko velike nerednosti in nepravilnosti na dan.

Skoro gotovo bo prišlo do tega, da bo državna oblast primorana odrediti ponovno preštete volilnih glasov. In če pride do tega, bo vzelo še precej časa, preden bo dognano, kdo je pravzaprav zmagal v tej sila hudi in burni volilni tekmi. Dotlej pa ne vesta tekmecca, pri čem sta.

Program za proslavo dvajsetletnice SNPJ. dne 12. aprila 1924.

1. Pozdrav obrednika — John Stonich, prvi predsednik jednote.

2. Ko je posijalo solnce — deklaracija Tilka Udovich.

3. Triglav — poje pevski zbor Sava.

4. Govori jugl. generalni konzul — Dr. Božidar Puršič.

5. Govori glavni predsednik jednote — V. Cainkar.

6. Ptičica — samospev, ga. Nemanjić, piano ga. Oven.

7. Divja roža — dvospev, gge. Nemanjić in Grille, piano Oven.

8. Govori pravni zastopnik jednote — Cyril Jandus.

9. Govori glavni urednik Prosvete — Jože Zavertnik.

10. Prosta zabava in ples.

Začetek programa je ob 8. zvečer. Banket se vrši v dvorani "Sokol Pilsen" na 18. cesti in Ashland Ave. Vstopnice so po \$1.50.

Demokracija na Santo Domingu.

Volitve so bile pod nadzorstvom ameriških pomorščakov.

Santo Domingo. — (Fed. Press.) — Prve volitve na Santo Domingu, odkar so pomorščaki Združenih držav okupirali otok med vojno, so se vršile pred nekaj dnevi. Zmagala je "stranka Alijanca", ki je dobila 25 mandatov izmed 31 v zbornici. Stranko vodi general Velazquez, ki bo novi predsednik republike. Volitve so se vršile pod nadzorstvom ameriških pomorščakov, ki so poskrbeli, da opozicija ni dobila večine. General Velazquez je hlapec ameriških interesov. Pravi gospodar otoka je ameriški komisar Wells.

Angleški rudarji imajo novega voditelja.

Nova stavka v Londonu ogroža kurjavo in luč v kraljevi palači.

London, 11. apr. — Nameščenci v javnih poslopih v Londonu so zagrozili s štrajkom, če ne dobe poviška plače. Med temi so tudi kurjači in elektridarji. Ako pride stavka, bodo vsa poslopja — med katerimi je tudi parlament in kraljeve palače — brez kurjave in električne razsvetljave.

Rudarska organizacija v Angliji je dobila novega tajnika, ki nasledil Franka Hodgesa, ki je zdaj minister za kolonije v laboritski vladi. Novi tajnik je A. J. Cook, radikalni socialist iz South Walesa.

"Jaz sem skozinazok rdeč," je rekel Cook. "Smatram svojo izvolitev za željo rudarjev, da hočejo imeti agresivno vodstvo in več aktivnosti. Rudarji vedo, da sem jaz za živo mednarodno rudarsko organizacijo."

Wheelerjeva preiskava pričeta.

Washington, D. C. — Senat se je lotil dela, da odkrije, kakšne sile se skrivajo za obtožnico, naperjeno proti senatorju Burtonu K. Wheelerju iz Montane. Kakor smo že poročali, jo je naperila veleporota v Great Fallsu, Mont.

Odgovornost za delez tega rovanja pripisujejo republikanskemu narodnemu odboru, kakor je razvidno iz izpovedbe, povedana pred Daughertyjevim preiskovalnim oddelkom.

Iz razgovora med tajnikom republikanske stranke Geo. B. Loekwoodom in Blairom Coanom po telefonu na veliko razdaljo je posneti, da je zadnji po Loekwoodu zaposlen kot preiskovalec v Great Fallsu.

William J. Burns, ki je načelnik preiskovalnega urada na pravosodnem departamentu, je povedal senatnemu odboku, da je poslal tri moše iz svojega urada v Great Falls v zvezi s to zadevo. Priznal je, da se je poprej o tem posvetoval z odstavljenim pravosodnim tajnikom Daughertyjem.

Senator Borah je imenovan za načelnika posebnega oddelka, ki ima nalogo pojasniti in preiskati senatorjevo obtožnico. Zato je brzojavil zveznemu sodniku v Great Fallsu, naj pošlje prepis porotne obdolžnice, vse izpovedbe in se znam vseh zaslišanih prič.

Pravosodni tajnik Stone je pričel neodvisno preiskavo omenjene obdolžnice ter pisal okrožnemu pravdniku v Great Fallsu po natančno poročilo o tej zadevi.

POLET OKOLI SVETA.

Sitka, Alaska, 11. apr. — Ameriški letalci, ki so na poletu okoli sveta, so večerj dospel v Sitko iz Prine Ruperta. Daljavo 293 milj so preleteli v štiri urah in 22 minutah. Prihodnja postaja je Cordova v Alaski.

VREME.

Chicago in okolice: v nedeljo nestalo, najbrž deževno. Lahki vzhodni vetrovi. Solnce izide ob 5.16, zaide ob 6.26.

FRANCIJI SE NIČ NE MUDI Z NOVIMI NAČRTI.

Priporočila zvedencev glede reparacij bodo čakala volitve v Franciji in Nemčiji. Zvedenci svare Poincareja, da pozneje bo mogoče prepozno.

ANGLEŠKI LABORITJE SO TIHO...

Paris, 11. apr. — Sinoči je bilo uradno naznanjeno, da Francija ne stori nikakršnega koraka z ozir na priporočila in načrte reparacijskih zvedencev, dokler se ne izvrše volitve v Franciji in Nemčiji. Državnoborske volitve v Nemčiji so 4. maja, v Franciji pa 11. maja.

Na to naznanilo so zvedenci, zlasti ameriški in angleški, podali poluradno izjavo, v kateri svare Francijo, da po volitvah morda prepozno misliti na kak korak. Priporočila in načrte se nanašajo na položaj kakršen je danes v Nemčiji. Ta položaj se pa lahko temeljito izpremenili na volilni dan, če zmagajo monarhisti kot se v splošnem pričakuje. Sedanja nemška vlada je najbrž privolji sprejeti načrte in stvar se lahko spravi v akcijo pred volitvami.

Ameriški in angleški zvedenci urgirajo reparacijsko komisijo, naj takoj sprejme vse načrte v imenu zaveznikov, nato naj pa zahteva od Nemčije, da odgovori v enem tednu, če sprejme načrte.

London, 11. apr. — Angleška laboritska vlada molči o reparacijskih načrtih Dawesove komisije zvedencev. Poroča se sicer, da je MacDonald zadovoljen in nezadovoljen s gotovimi točkami, toda povedal še nič v zbornici, niti v intervjuu. Vladni krogi niso zadovoljni, ker niso zvedenci omenili celokupne vsote nemške obkolžnine; v tem oziru je zmagal Poincare. Zadovoljni pa so s številkami letnih plačil in s zaključkom, da mora Francija odstopiti ekonomsko kontrolo Nemcem v zasedenih krajih.

Nihče v Londonu ne smatra načrtov za definitivno stvar. Načrti so dobra podlaga za nadaljnja razmotrivanja. Največ je odvisno od Nemčije. Ako Nemčija sprejme načrte v celoti, tedaj mogoče ne bo potrebna mednarodna konferenca, katero je zasnoval MacDonald.

Mehika izganja sovražne tužce.

Inozemski zavezniki De la Huerte morajo pobrati šila in kopita.

Mexico City. — (Fed. Press.) — Mehška vlada je vzela energične korake, da se hitro iznebi vseh tužcev, ki so pomagali vstajem v zadnji revolvi.

Arthur Roddick, superintendent-inženir El Aguila Co., je dobil deset dni časa, da zapusti Mehiko. Ramon Sierra Pando, bogat špance, mora tudi oditi. Vlada, ki ima precej dober volunski sistem, je izvolala, da je Anglež Eugene T. Bailey tudi bil v službi De la Huerte. Dokumenti, ki so bili najdeni v njegovi posesti, dokazujejo, da je kupoval orožje in municijo za vstake od angleške tvrdke Husband Snelling Co. Bailey je zdaj v vojaškem zaporu v Laredu. Američani John de Kay je zapleten v vstajke mreže. Več ko sto drugih inozemcev je bilo aretiranih.

12,206 NOVIH DRŽAVLJANOV.

Washington, D. C. — Departament za delo poroča, da je meseca februarja 12,206 inozemcev dobilo državljanjski papir. Na prvem mestu je 2349 Italijanov, potem 2149 Poljakov, 1973 Angležev, 1199 Rusov itd.

Marconi se je razporočil.

London, 11. apr. — Senator Viljem Marconi, iznajditelj brezžične telegrafije, se je ločil od svoje žene, kjer je hči angleškega lorda Inehquina in dvorna dama angleške kraljeve. Postavno ločitev je dobil na Reki.

Hugo Stinnes je umrl.

Predno je izdihnil, je še predital poročilo Dawesove komisije. Njegova smrt je povzročila paniko na berlinski borzi.

Berlin, 11. apr. — Hugo Stinnes, najbogatejši človek v Nemčiji, je večerj umrl. Bil je star 54 let. Pljučnica, ki je sledila dvema operacijama na mehuru, je končala življenje največjemu kapitalistu v Evropi, ki je rad slišal, če so mu rekli finančni in industrijski kajzer Nemčije.

Zdravniki pravijo, da je Stinnes žrtev svoje neizmerno grabeljivosti in požrečnosti, ki je bila tako velika, da se ni brigal za svoje zdravje. Sam se je dostikrat hvalil, da si ni nikdar v življenju vzel niti enega dneva počitnice. Šele zadnje dni, ko je spoznal, da je v nevarnosti, je poklical k sebi najboljšje zdravnike v Evropi, toda bilo je prepozno.

Stinnes je — kakor se glasi poročilo — živel svoji karieri do zadnje ure. Še na smrtni postelji se je razgovarjal s finančniki o novem industrijskem načrtu s Francozi v Porurju in nekaj ur pred smrtjo je prečital z največjim zanimanjem poročilo Dawesovih reparacijskih zvedencev. Njegova bolezen je trajala le dva tedna.

Smrt največjega nemškega magnata ni naredila nikakršnega vtisa v Nemčiji izven kroga njegove družine ter bankirskih in industrijskih krogov. Ljudstvo ga je sovražilo; ljudstvo je videlo v njem mamona, ne pa človeka. Toliko bolj pa je pretresla njegova smrt kapitalistične kroge. Na berlinski borzi so padle cene vrednostnih papirjev. Reakcionarji, ki so organizirani v takovani "ljudski stranki", so izgubili v njem svojega voditelja, a tudi monarhisti šeljuje za svojim prijateljem in podpornikom.

Stinnes je bil produkt vojne. Njegovo bogastvo je zrastle iz vojnih dobičkov in propasti nemške valute. Iz bede, krvi, razvalin, bankrotov, lakote in drugih katastrof in tragedij je on koval zlato in istisnil ogromne množine kapitala. Stinnes je produkt povojnega kapitalizma, kateremu ni nobeno sredstvo preumazano, noben zločin prevelik, da se obrani na površju. Nihče ne ve, niti on sam ni vedel koliko znaša njegovo bogastvo. Bil je milijarder — in milijarder ne more nikdar prešteti svojega denarja, ker se med šteti jem lahko pomnoži za par milijonov. Stinnes je bil lastnik najmanj tridesetih industrijskih in finančnih podjetij ter posestev. Imel je palače, gradove, banke, časopise, tovarne, rudnike, železnice in parnike; njegov kapital je bil investiran po vsej Evropi in tudi v Ameriki.

Dedil vseh teh bogastev je njegov najstarejši sin dr. Edmund Stinnes, ki je star 29 let. Stinnes je zapustil štiri sinove in tri hčere.

Filipinske delavstvo tlačani.

Washington, D. C. — Ne politična revolva, nego trdna odločitev, dobiti za življenje spodobno mezdo na filipinskih sladkornih nasadih, je namen nove delavske zveze ali unije, znane pod imenom Kusog Sa Imol-Sila sironakov. Tako poroča komisar Guevarra. Ta je tudi izjavil, da so govories, čež, da je unija tajna in oborožena, skrajna neumnost.

"Sramotno nizka plaša v obliki enega peza na dan po sladkornih plantažah je prignala delavce k temu, da so jeli misliti na organizacijo. Kajti sedanje delavske razmere so slabše od sulejških. Delavci vedo, da so izdatki za pridelovanje sladkorja nižji na Filipinih, kakor pa so na Havaji ali Kubi. Ustanovili so si unijo, da si z združenimi močmi izboljšajo življenjske razmere. Delodajalec se vselej sklicujejo na boljše življenje in oboroženo revolvo, kadarkoli zahtevajo delavci izboljšanje svojih bednih življenjskih razmer."

Delavec brez delavskega čenopija je kakor vojak brez puške.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inosestvesto \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s Natom:
"PROSVETA"
 2687-88 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovenic National Benefit Society.
 Owned by the Slovenic National Benefit Society.
 Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Marca 31-24) poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

METODA ALI NAKLJUČJE?

Kadar gotovi krogi ali listi nameravajo obrniti proč pozornost od gotove stvari ali jo pa popolnoma prikriti, tedaj prav zanesljivo udarijo po "radikalcih", "rdečih radikalcih", "komunistih" in drugih, katere naslikajo kot velike sovražnike Združenih držav in njenih ustanov. To se vrši perijodično in sicer tako, kot se menjajo štiri letni časi. Nekaj časa je mir, kar čez noč pa prično kazati na skupino ljudi in ji pripisujejo vsakovrstne lastnosti in obenem ji podtikajo popolno izmišljena dejanja.

Kako neumestna so taka natolcevanja na pr. dokazuje dogodek, ki se je odigral v Evanstonu na univerzi Northwestern. Zbrala se je skupina dijakov, izmed katerih so nekateri študirali bogoslovje in so se izrekli za propagiranje miru. Bill so mladi ljudje, polni idealov in prav nič nevarni. Neki čikaški dnevnik je pa iz tega malenkostnega dogodka napravil veliko afero. Slikal je, kako so se mladi ljudje zbrali v Evanstonu na univerzi Northwestern, da oropajo Združene države obrambe. Nato je namigaval, da imajo stike z boljševiki v Moskvi, da je povest vzbujala pri ljudeh, ki ne preudarajo, kaj more in kaj ne more izvršiti mala skupina mladih ljudi, še večji strah. Nato je neki članar primerjal moč ameriške armade z močjo ruske armade, da ta dogodek postane še bolj senzačen.

Pameten človek se je takim primeram smejal in je sodil, da je urednik zrel za blaznico ali da smatra vse ameriško javnost za tako bedasto, da verjame, kar navihani šmokavz napiše.

Ruska armada je v primeri s francosko, italijansko, jugoslovansko, češkoslovaško, poljsko armado itd. zelo nrajna, ako se vzame pri primerjanju tudi število prebivalcev v omejenih deželah v poštve. Rusija je tudi oddaljena od Združenih držav, in prav nobenih znamenj ni, da nastajajo spori med Združenimi državami in Rusijo.

Vprašanje nastane, zakaj šmokavz ni primerjal armade Združenih držav z armadami drugih evropskih držav, ki imajo večjo armado v primeri s prebivalstvom kot Rusija. Ako bi kaj takega storil, bi moral povedati, da v drugih evropskih državah vladajo zastopniki privatnih interesov in kjer vladajo ti zastopniki, postoj vedno nevarnost za vojno. Strašiti bi ne mogel z radikalnimi elementi, rdečkarji in boljševiki, ampak priznati bi moral, da so ravno zastopniki-tistega razreda, h kateremu pripada tudi članar, tisti ljudje, ki iščejo spore in podžigajo k vojnem.

Ampak glavni namen članarja ni bil ta. V Washingtonu preiskujejo senatorji razne škandale. Ti škandali se tičejo ljudi, ki spadajo k tistemu razredu, kot lastniki lista in listovi uredniki. Kar so dozdaj razkrile preiskave, smrdi že skoraj do neba in nihče ne more reči, kdaj bodo preiskave ustavljene. Gotovim krogom in listom so pa te preiskave zelo neprijetna reč in najrajše bi jih ustavili. In tako skušajo in se trudijo obrniti pozornost na druge reči.

Taki poizkusi so se dozdaj slabo obnesli. Javnost sicer čita grozo vzbujajoče pripovedke o radikalcih, boljševikih in komunistih, ne verjame pa, da so resnične.

Zakaj pa? V teku časa je ljudstvo imelo preveč izkušenj in zna zdaj prav dobro ločiti privatne afere od javnih. Tako se je namreč prepričalo, da je na pr. znani mr. Lusk brezobzirno postopal proti pacifistom, socializmom in drugim radikalnim elementom. Vse je hotel utopiti v žlici vodi. Ali ravno tako brezobzirno je vodil tudi svoje senatorske posle.

Mr. Palmer, znani justični tajnik, se ni oziral na pravice, zajamčene v ustavi, kadar je bilo treba nastopiti proti radikalcem, posebno pa proti tujezemskim "radikalcem". In danes se ve, da je bil pri volji napraviti kapital iz njegovega političnega vpliva, da razširi svojo justično prakso.

McLeanovi listi so bili strašno "patrijotični". Pokazali so, da sovražijo vsakega, ki se ne strinja s političnim evangelijem, ki ga propagirajo. In ko je preiskava posvetila z žarko lučjo na McLeana, ga je pokazala kot človeka, ki je največ storil v sedanjih dneh, da izginja zaupanje v ameriške inštitucije.

In justični department, ki je imel posebno na piki rdečkarje in druge radikalce? Kaj se je pokazalo? Marsikaterega kršilca postav je bil njegov predstojnik, ki je podal ostavko, pri volji braniti.

Dokler senatna preiskava odkriva take dogodke, toliko časa ne bodo vlekli bajke o mali skupini pacifističnih študentov na univerzi Northwestern, ki po izjavi gotovih

članarjev namerava postaviti Združene države narobe. Take pripovedke naj prihranijo članarji zase, ker na ljudstvo nimajo najmanjšega učinka. Ako članarji tega ne verjamejo, naj se pomešajo med pravo ljudstvo in ga vprašajo, kako sodi o teh pravljicah.

SLIKE IZ NASELBIN.

Euclid, Ohio. — Ker že dolgo ni bilo dopisa iz naše nasebine, hočem napisati par vrstic o razvoju na društvenem in gospodarskem polju pri nas. Gospodarsko naša nasebina zelo hitro napreduje, povsod, kamor se človek obrne, se dvigajo nove stavbe, katere lastujejo večinoma Slovenci in Hrvati. To je znak, da narod uvideva potrebo lastnih domov od dne do dne bolj, da noče več plačevati stanarine, ampak hoče biti sam gospodar. Mesto drago najemnino plačuje svojo hišo, o kateri je prepričan, da je njegova last.

Štiri društva imamo, ki so popolno razvijajo. Eno ima okoli 130 članov, druga tri pa tudi niso prav daleč do sto. To je znak, da društva vodijo dobro agitacijo za nove člane. Apeliram torej na članstvo društva "Zavedni sosedje", št. 158 S. N. P. J., da sedaj v spomladanskem času pospeši akcijo za pridobivanje novih članov v naše društvo, da bomo čimprej dosegli število sto, kar se lahko prav kmalu zgodi, samo malo truda in poštivalnosti je treba. Vsakega člana veže dolžnost, da agira za svojo organizacijo in ji pridobiva nove člane, ker s tem vrši dvojno dobro delo: pomožni število članstva v organizaciji, drugič pa napravi dobro delo o nemu, katerega spravi v organizacijo. Vsi torej, ki znabiti še niste v nobenem društvu, ne odlašajte, ampak pristopite pri prvi priliki v eno ali drugo društvo v nasebini. Če pa nimate društva v nasebini, pa gite na to, da ga ustanovite čimprej mogoče, ker 10 članov ali članic je treba, da je društvo ustanovljeno. Ako kateri član S. N. P. J. ve za rojaka, ki še ni pri nobenem društvu, naj gleda, da ga pridobi za društvo, ker nikdo ne zna za svojo bodočnost, kaka nezdoga se mu lahko pripeti. Veliko je še slučajev, da umrje rojak, ki ni pri nobenem društvu. To moramo prepričati, ker prepričali smo se lahko, kako hudo je v takem slučaju, ko ni denarja, ne društva ali drugega človeka, da bi preskrbel vse potrebno za umrlim. Pri takih prilikah je kolekta. Rojaki res prispevajo, ampak godrnja pa vsak radi nemarnosti pokojnega, ki se ni zavaroval v življenju. Grdo je, ko se človek tako zanemari, da mti par dolarjev ne more prihraniti vsak mesec, s katerim bi plačal društvo.

Rojak mi je nekoč pravil, da je bil že v takem kraju, kjer človek ni mogel dobiti stanovanja in hrane, ako ni bil pri nobenem društvu, ker vsakdo se je bal, da bi v slučaju kake nezdoge ne imel sitnosti z bordenjem. To je po mojem mnenju čisto pravilno. Vsi tisti, ki imajo bordenje bi se morali tega držati, pa ni bil toliko na boljsem. Čitatelji naj ne mislijo, da jaz lastujem kak "boarding-house", ker tako pišem. Še sam sem na stanovanju pri drugih. Strinjam se s tako zahtevo od strani gospodarjev, da od bordenjev zahtevajo zavarovanje, ker vidim, da je to umestno.

Mislim, da bi bilo koristno in dobro za Slovensko narodno podporo jednoto, če bi se njen glavni odbor zopet odločil za kampanjo za pridobivanje novih članov v jednoto, kakor vsako leto. Spomladi je najboljši čas za agitacijo, ker so lepi dnevi, da je lahko iti okoli. Še vsaka kampanja se je dobro obnesla, zato mislim, da bi tudi letos ne bila brez uspeha. Ravno s kampanjami zadnjih par let se je naša jednota pomnožila za tisoče članov. To je znak, da je članstvo vedno pripravljeno za agitacijo, kadar je pozvano od glavnega odbora S. N. P. J.

Ker je naša jednota močna s premoženjem že sedaj \$1,600,000, moramo gledati, da se do konca tega leta pomnoži na \$2,000,000, kar bo v velik ponos celokupnemu članstvu S. N. P. J.

Poročati moram o precej veliki spremembi v naši nasebini, seveda nekaterim nasprotno kot so mislili. Vem, da je še precej poznano čitateljem Prosvete iz dopisov iz naše nasebine, da smo leta 1919 organizirali Jugoslovanski narodni dom, s katerim smo imeli bolj malo uspeha do sedaj. Vzrok je bil, ker je bilo od strani članstva premalo zanimanja. Do letos se je še nekako prerinilo, ali letos so pa nastali tako veliki stroški, da nismo mogli več vzdržati,

ker je narastel davek. Dvorano je treba popraviti in še precej drugih stvari urediti, katerih pa ne bom navajal tu. Ravno radi tega razloga je članstvo doma prišlo do zaključka, da se dom proda štirim društvom v nasebini, ako so društva pri volji ga kupiti. Rezolucija je bila poslana na vsa štiri društva z vprašanjem, če so pripravljeni prevzeti dom v svoje roke, na kar so se vsa štiri društva odzvala pozitivno, da prevzamejo celokupno imovino in dolg J. N. D. v svojo oskrbo. Jugoslovanski narodni dom v Euclidu so torej prevzela društva: "Zavedni sosedje", št. 158 S. N. P. J., "Jutranja zora", št. 145 H. Z., "Napredek", št. 132 J. S. K. J. in društvo "Slovenski dom", št. 6 S. D. Z.

Ta društva bodo od zdaj naprej lastniki J. N. D., ne pa posamezniki kakor dosedaj. Društva so si izvolila iz svoje srede direktorje, kateri upravljajo z domom, in sicer vsako društvo tri, to je skupaj 12 direktorjev. Direktorji društva "Zavedni sosedje" so: M. Debevec, L. Haffner in A. Pezdir; od društva "Slovenski dom": Drag. Massokatto, A. Gerl in A. Darovec; od društva "Jutranja zora": G. Novačič, M. Ivanlič in T. Kirhar ter od društva "Napredek": J. Boldon, V. Kuhar in F. Bajt. Teh dvanajst direktorjev je za zopet iz svoje srede izvolilo odbor, kateri bo eno leto posloval z domom. Predsednik odbora je D. Massokatto, podpredsednik T. Kirhar, tajnik M. Debevec, blagajnik V. Kuhar, zapisnikar L. Haffner. V nadzornem odboru so M. Ivanlič, A. Darovec in J. Boldon.

Ker smo finančno bolj slabi, apeliram na društva in članstvo v naši nasebini, da nam prikoščijo na pomoč, kjer in kolikor je kateremu mogoče. Vsa najmanjši dar bo prišel prav. Bliza se sezona piknikov, zato moramo urediti dvorano, da jo bomo lahko dali v najem poleti našim sosedom, društvom iz Collinwooda. Ker je cena zelo nizka, mislim, da bodo naša sosednja društva najela rajše našo dvorano kakor katero drugo, in tako pomagala bratskim podpornim društvom. Kakor sem nekač žul, je bilo lansko leto par društev nezadovoljnih zaradi neke malenkosti. Zato bi prosil, da dotična društva oprostijo in nas v bodoče zopet obiščejo. Upam, da bodo v bodoče zadovoljna, ako najamejo dvorano od nas. Sedaj imamo pri nas tudi vodo napeljana v dvorano, ki je lansko leto ni bilo. Torej se pripravim našim sosednim društvom za obilen obisk v tem letu.

Zaključil smo, da naš društveni dom priredi veliko veselico dne 27. aprila. Pričetek je točno ob dveh popoldne. Zatorej apeliram na vse cenjeno članstvo in drugo občinstvo, da se zagotovo udeleži veselice. Podpirajte društveno blagajno, katera je edini prostor, kjer se moremo shajati in shorovati. Dolžnost vsakega društvenega člana je, da nam pomaga sodelovati, ker direktorji sami brez pomoči članstva ne moremo povzdigniti doma. Vsak naj se nekoliko žrtvuje, pa bo šlo.

Ne zamudite te prihodnje veselice dne 27. aprila, kjer bo zabave in prostora za mlade in stare dovolj.

Uljudno vas vabi — Matija Debevec.

Bryant, Okla. — Okoli Henrieta Fiedla so po Novem letu zaprli večinoma vse rudnike. Samo par jih je še obratovalo do 1. aprila, po 1. aprila pa je obstalo še tistih par. Zastavkali so, ker je potekla stara pogodba, nova pa še ni podpisana, kakor so podpisali baroni na polju mehkega premoga. Naši baroni so trših glav, zato se ne dajo tako kmalu omehčati, ne podpisati stare pogodbe, ker mislijo znižati plače. Pa tista nakana se jim ne bo izpolnila. Prej se ne bodo vrnili naši močje delat, da se bodo izpolnile njih zahteve.

Imed tukajšnjih premogovnih družb je Crowe Coal prizadajala delavcem največ gorja. V tukajšnji okolici lastuje sedem rudnikov, katerih trije so zaprti že dve leti, tri je zaprta to leto, a enega je še obratovalo do predene pogodbe. Ljudje se selijo iz tega kraja. Slovencev, ki nas je bilo svoječasno precej, je število, je čedalje manj. Večinoma vsi smo spadal k Slovenski narodni podpori jednoti razun nekač družin in

samecev, ker ta naša organizacija je najboljša in najpotrebnejša za slovenski narod. Skrbni za nas v naših potrebah kot dobra mati za svoje otroke. Zato tisti, ki še niste v naših vrstah, pristopite zraven. Prihitite v naročje naše dobre matere in mi vas bomo sprejeli kot svoje brate. Jednota vam bo ostala zvesta skrbnica. Priporočam tudi vsaki slovenski družini, da se naroči na napreden časopis, kakor bi moral biti nanj naročnik vsak samec. Naročite se na naš dragocen dnevnik Prosveta ali na Proletarca, kajti ta dva lista sta najbolj podučna za slovensko delavsko ljudstvo. Pa tisto ni vse, da bi bil človek samo naročnik, ga parkrat narobe obrnil, potem pa odločil v stran ali pa dal list v lonec, ga zalil, prekuhal, si ponoči navezal na glavo, zjutraj pa se napil papirjeve vode ter mislil, da je s tem že pridobil vse moдрosti iz lista. Ne gre tako. Pazno je treba vse prečitati in pa misliti zraven. Podučnega je dovolj za delavce.

Treba je, da spoznavamo napake današnjega družabnega reda, da vemo razliko, ki jo dela med delavskim razredom in višjimi sloji in da spoznamo potrebo organizacije te se organiziramo. Držati moramo skupaj, ako hočemo kdaj doseči boljše življenske razmere. Tisti, ki so bolj zmorni v političnih zadevah, bi morali povedati pesnico nasprotnikom, da pridejo enkrat tudi oni do razumevanja. Rojaki, ki še niste toliko zaslepljeni, otrežite se tistih lenuhov, ki vas tiščijo v temo in vam z lašnjivimi besedami jemljejo težko prislužene cente, sebi pa polnijo nikdar polne malhe. Dokler se jim bo kdo pustil, toliko časa izkoriščevalci seveda ne bodo odnehali, ker to je vendar njihov business. Pa saj noč ni nikdar tako dolga, da bi se ne prikazal beli dan.

Ni treba misliti rojakom, da imamo pri nas kake stare kozle. Tu nismo tako verni, ker smo bolj za hrbtom boga in nismo tako blizu, kot so po nekaterih drugih nasebinah. Zato pa tudi nihče ne kaže s prstom za nami, ako čitamo Prosveto, kakor sem čitala nekoč v Prosveti od neke rojakinje. Tu bi pa kmalu za tistim kazali s prstom, ki niso naročniki dragocenskega lista. Pri naši hiši smo dobivali kar po štiri dnevnike, ker so bili trije naročniki, ki smo jih imeli na hrani. Toda slabe razmere so jih odgnale drugam za boljšim kruhom.

Treba mi bo končati, a prej še napišem, kako smo obhajali prvi april. Prihitel je tukajšnji Jože, da predsednik iz Karpatov hoče bolniško nakaznico in naj jo moj moč hitro nesce doli. Jože, da se je močno pobil na premoğu. Saj me ne boš, sem si mislila in obžalovala, da nimam "Ave Mice", ker tista bi bila najpripravnejša za "April fool". Tu tiste fličke ni bilo mogoče dobiti, ker ni nanjo nihče naročen. — Anna Serdoner.

Carlville, Ill. — Delavskih razmer ne bom opisoval, ker o njih tu ne moremo govoriti, odkar je Standard oljna družba zaprla rove. Slovencev v Carlvilleu poročam, da bo odbor mednarodnih delavcev za pomoč stradaljočim kazal osem premikajočih slik v pomoč stradaljočim delavcem in njihovim družinam v Nemčiji. Slike bodo kazale razmere v Nemčiji in Rusiji, kakoršne so danes v teh dveh republikah. Stvar je zanimiva torej priporočljivo za Slovence, da jo posetijo, da ne bodo delali napačnih predsodkov o sovjetski Rusiji. Pri tem bodo gnotno pomagali stradaljočim v Nemčiji. Pridite vsi v pondeljek dne 14. aprila! Slike so v izobraževalne svrhe. — Jos. Korsic.

ZAPOR DRJKA RUMELIJA SKRAJŠAN NA EN MESEEC.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je skrajšal zapor drjka Edwarda Rumelija, S. Walterja Kaufmana in Norvina Lindheima, ki so bili obsojeni po zveznem statutu radi kupčevanja s sovražnikom v zvezi s prodajo newyorškega lista Evening Mail med vojno na eno leto in en dan, na mesec dni.

To je še druga komutacija, ki je bila dovoljena drju Rumeliju in njegovima tovarišema. Kakor že omenjeno, so bili prvotno obsojeni na eno leto in en dan zapora v zvezni ječi. Ali predsednik Coolidge jim je odpustil tisti dan, da bi mogli obsojeni odsedeti svojo kazen v New Yorku namesto v Atlanti ali Leavenworthu.

Po sedanjem skrečenju zaporne kazni bodo prišli vsi trije skoro na svobodo, ker so odsedeli že blizu mesec dni svoje kazni.

Poročila iz Jugoslavije

Od našega stalnega poročevalca
 Ljubljana, 20. marca 1924. — rodna skupščina. — Anka Reke. — Italijanski vojski finančarji prekoračili mejo. Kako se goljufa ljudstvo. Čaruga in tovariši bi radi begnili.

Od našega zadnjega dopisa smo ga poslali pred približno dnevi, v skupščini ni prišlo do nobenih dogodkov. Poročali smo da so prinesli Radičević odposelci 20 poverilnic, sedaj pa so prinesli še okrog 30 in zdaj se da da pridejo zdaj pa zdaj v grad, a doh jih ni. Sploh je zicijski blok vsak dan "akot gotov, a do pravega uspeha pa pride ker so zunaj še Radičević zemljoradniki. Drugače pa se daljuje v skupščini proračunska debata, ki najbrž ne bo končala še ta mesec. V eni zadnjih sedanjih podal zun. minister Ninčić kaže o naši zunanjih politikah, ki povedal ni posebnega nič, se ni ti z besedo dotaknil razmje med našo državo in Italijo, k smo najbrž zopet nekaj prižigani, posebno, ker se je prej govorilo o korekturi mej za časa sitivne sporazuma. Nastale so med da tudi tekoče pri doletitvi med našo državo in Rumunijo.

Dne 16. t. m. so se vrstile v aneksijske svečanosti na Reki. Šel je tudi italijanski kralj, ki je udeležil slavnosti prokla Ragum se, da je bilo izvršeno z velikim pompom, kot se "spobiti" za take svečanosti. Drug nesreč pa baje ni bilo.

Dne 14. t. m. je 7 moč bruj oddelek italijanskih vojakov in nancarjev pod vodstvom kape na prekoračil našo mejo v Herderici in sicer z namenom, da odvedli gostilničarjevega

Karla Brusa, čigar oče ima tik meji gostilno z imenom Jugoslovijska. Prej se je imenovala gost na Novi svet, a ker je del te zemljišča tudi onstran meje, se prej zahtevali Italijani, da me ta hiša tudi tja spadati; v ta men so nabirali tudi podpis. So italijanski vojaki zahtevali, da gre sin z njimi v Postojno, in kaj podpislje, so domači med te obvestili naše orožnike in finančarje in ti so potem aretirali petana in štiri vojake, dva pa so pobegnili. Aretirane so odvedli Logatec v svrhu zasiljanja in potem izpustili. Lahki so namenvali svoje tudi rešiti a jim ni spelo. Namen Italijanov je obviden, da delajo nato, da bi d sveta, ki nam slihi, ostal pod Italijo ki ga ima sedaj zasedenega.

Pred kratkem smo brali, da bili na sejmju v Vidmu na Dolci skem trije Hrvatje, ki izvajajo ljudstvu denar na ta način, da dva kroga na mizi postavijo, kegljičev in sicer v prvem 6 milih, v drugem pa 6 večjih. Kegljičev je potem z malo z blagom pretičeno in s kredo namazano brelljico. Sami med seboj potem kegljajo in ker so spretni, dobijo vsake vsote in tudi v blagu da ste privabijo ljudstvo. Ko se ljudstvo poprimo veselje, zvišajo stavo 10 Din na 100 in 1000 in ljudje izgube vsi po vrsti, sleparji pa idejo s mastnim dobičkom. Sam v Vidmu so ogoljufali ljudstvo do 75,000 Din na ta način. Nekateri kmetje so prodali živino zaigrali vse do zadnjega vinarja. Najlepše pri celi stvari pa je to, da imajo ti sleparji za to "podjelo" dovoljenje od notranjega ministertva. Ljudstvo pa, ki rado ba zardira se da rado vleči za nos.

Pred kratkem so prišli na slobo da so nameravali Čarugovi pejači sredi prišli pravčasno na slobo Hajduk Krmpotič je imel že vs pripravljeno za bog in sam bi se lahko že rešil, a hotel je rešiti tudi druge, kar se mu pa ni postojlo, ker so za namero pregodila zoznali. Čaruga je izjavil, da tem nič ne ve. Gotovo je še nekak komplicov na svobodi, ki poskušajo vtihotapiti ujetnikom orožje, da lahko "delajo" pripravljeno za pobeg.

Umri so v Ljubljani: Dne 20. marca: Angela Lesjak, hči kvevskega strugarja, 3 leta. — Alojz Rožane, tesarski pomočnik, 55 let. — Dne 20. marca: Libiosa Jeldič, Bobič, usmiljenka, 31 let.

Slovenski komunisti so izdali naslov proletarske omladine maršfest, v katerem se izrekajo za urni delavnik in namazanje ostrejši boj proti reformističnemu cepiteljem delavskega gibanja, j. proti gospodom Klemenčiču in Fabjančiču.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Auburn, Ill. — Bratom in sestram društva št. 39 S. S. P. Z. v Aguilarju, Colo., naznanjamo, da smo člani društva št. 183 v Auburnu, Ill., prejeli njih prošnjo za brata Johna Saftiča in njegovo družino. Imeli smo ravno mesečno redno sejo v nedeljo dne 9. marca 1924. Ker je naše društvo tu še novo in ne šteje dosti članov, da bi imeli sredstva v blagajni, ava šla dva brata našega društva št. 183 S. S. P. Z. po naselbini med brate S. N. P. J. in druge rojake ter prejela od darovalcev sledeče voste:

Stefan Krorovski je prispeval \$1; po \$0c: John Ivan, Louis Lusik, Matija Janež, Frank Arb, Martin Železnik, Frank Keško in Math Pivk; Joe Kogey 40c.

Po 25c: John Videgar, Jozefina Videgar, Andy Videgar, Jernej Gradšek, Frank Keško, John Medic, John Pukelj, Feliks Kupček, Martin Skodel, Mary Ovesec, John Uster, Stefan Mehelič, John Preskar, Jack Peter, Anton Mlačnik, Anton Prelec, John Pavun, John Succa, John Mickleich, Peter Mickleich, Andrej Mickleich, Anton Dolencec, Anton Smalej, Lovrenc Malij, Fritz Malij, Louis Sapan, Frank Jacklich, Blaž Leskovšek, Nick Matich, John Ogrinc, John Mošina, Harry Piller, Joe Sterle, Math Krlhikar, Stefan Prelec, John Homec, Jack Leban, Any Dolencec, John Sluga, Anton Jerlin, Jack Zupanc, Gasper Kuslar, Frank Spitzer, Joe Tomazin, Andrej Kocijan, Fran Maley, John Rupnik, Frank Mlačnik in Joe Kolenc;

Frank Prašnikar 20c, Jernej Smolej 11c in Martin Tražnik 10c. Skupaj je nabranega \$17.56. Nabiralca sta: John Videgar in Joe Kolenc.

Da je vsota resnično sprejeta, potrjuje brat Frank Miheve, tajnik društva št. 39 S. S. P. Z. — Jacob Leban, tajnik društva št. 183.

Woodward, Iowa. — Še nikoli nisem nadlegovala lista z dopisom, a zdaj pa sem primorana se zagovarjati, ker me je napadla mrs. Supan iz Woodwarda. Na prvi napad nisem odgovorila v jeseni, ker se mi je zdelo nevedno. Ta-

krat je dala v Prosveto dopis, da ženske hodimo tja po registr, kjer ga ni. Na spomlad pa ji žilca zopet ne da miru, da gre v Glas Svobode pisarit o regratu. Sam registr ji gre po glavi. Ne vem ravno, kaj vse je pisala v Glas Svobode, ker nismo več naročeni na ta list in tudi v naši naselbini ga nima nihče razun nje. Ali drugi rojaki so mi povedali. Ona piše v G. S., da naj žena pazijo na svoje može.

Zakaj bi opravljala druge može in žene, pazi naj na svoje doma, ko ima čas. O mojem 'fajtu' piše z angleško ženo. To je pač sama kriva, ker ji je pripovedala neresničnosti. Njena sreča je bila (namreč angleške žene), da je pritelj s postaje mr. Mors in je naju ločil, drugače bi ji bila slaba predla. Na zadnje je pa morala še plačati.

Ne vem, zakaj mrs. Supan daja kaj takega v G. S. Zakaj ne pride k meni, ako ima kaj povedati, da se o takih rečeh zmenimo doma? Saj sem komaj par sto korakov proč od nje. Zakaj trositi take bedastoče po časopisih? Pride naj rajša podnevi, ne zvečer in pove, kaj se ji zdi narobe. Drugače se lahko pripeti, da jo kdo zaloti ko beži od hiše, kjer je prialuškovala. Svetujem dopisovalki, naj preneha z vlačanjem takih stvari po časopisju. Naj jo ne brigajo druge družine, temveč lasten dom. Z možem sva že deset let poročena, pa še nisva imela zmešnjave, a odkar smo prišli v mali Woodward, ni miru. — Mary Ausich.

West Frankfort, Ill. — Predvsem sporočim Franku Erlahu, ki je odšel v Pueblo, Colo., da ne mislim na nikako obrekovanje ali nepotrebno govorjenje. Resnične dokazila bi rad, da se nepotrebno kupovanje dela ustavi. Kako moremo pričakovati, da bodo dobri naši voditelji, še sami ne gledajo za napredek.

Rojak je vedel o stvari že šest let, pa kljub temu je molčal. Delavec pri vsem tem toži, in kakem pomanjkanju je. Kako naj živi,

če mora še plačevati delo. V taki razmerah se ne morejo izboljšati delaške razmere. Sedanji sircom bo nemogoče odpraviti, ako se ne odpravi v prvi vrsti nevednost. Brat Erlah piše, naj gremo sami vohunit in naznanimo lokalno. Da treba bi bilo tega, ampak biti moramo prepričani in imeti priče, ki bi stvar dokazale in bi se na ta način nepotrebno podkupovanje preprečilo. Tudi meni je bilo prišlo na uho, a ko sem vprašal za pojasnila, sem dobil odgovor: "Jaz ne vem; samo slišal sem tako." S Poljaki in Litvinci pa nimam opravila, zato mi ne povejo. Tudi tu sem še ne tri leta, a če bom tu šest let, kot se je izjavil rojak, ne bom nič zakrival, ako bom kaj izvedel. Rojaku pa bi svetoval, da bi še šest let prišel v Illinois in bi se prepričal o plačilnih listevah rudarjev. Za promogarje ni tukaj plačila \$4.50. Da, če kdo hoče, lahko dela tudi zastoj. Mogoče kje na ulici je tako plačilo, promogarska plača pa je: strojevodje prejema po \$8.54, nakladalci promoga po \$8.04, delavci na tračnicah \$7.50 in pomagali \$7.25. Kar je delavčev poklic, veliko ima pravico zahtevati za svoje delo. Če hoče delati za dolar manj, je prav zadovoljen tisti, ki je pred njim.

Kmalu bo minilo 25 let, kar spadam pod organizacijo U. M. W. of A. Mesto da bi napredovala, je organizacija zadnja leta padla nazaj. Ker ni složnosti pri organizaciji tudi ni napredka. Če bi gledali za napredek, bi ne smeli zakrivati takih nezakonitosti, ki so samo v škodo delavstvu. Zato pa delajo tako z nami voditelji, nas lahko prodajo. Je pač res tako, kot sem zadnjič pisal, da tisti, ki najbolj kriči, je najslabši. Če bo šlo tako naprej, bo res prišlo do tega, da bomo delali po \$4.50 na dan.

Dopisnik me smatra za napadalca. Nisem. Pozval sem ga samo k dokazovanju in resničnosti, ker bi me zelo veselilo, da pride enkrat resnica na dan.

O plaši pri Southern Gem korporaciji mi je znano, da je tam

delavec izgubil celomesečni za služek. Ali ni to dokaz, da imamo slabe voditelje, ter da je krivo članstvo, ki takih voditeljev ne zavrne? Zakaj zvrča rojak Erlah name to zadevo? Ali bi ne bilo bolje poglobiti se v pravila in se jih držati ter gledati na to, da pridemo v boljše razmere? Zakaj ki ne prisvojimo več pravic? Res bi morali biti složni in pometati vsak pred svojim pragom.

Želim obilo napredka naši Prosveti. — Anton Kochevar.

Livingston, Ill. — Brat Rihard Zavertnik razpravlja v Prosveti, kakšna bo bodočnost S. N. P. J. Ker ne vem, ako bo razpravljal o zadevi, katero mislim, zato pridem jaz s precej težavno stvarjo na dan. Kot vemo, se je članstvo jednote večinoma izreklo za lastno tiskarno in zavetišče. To je za nas koristna ideja. Podjetja bo seveda treba finančno podpirati od strani članov, in sicer od ameriških državljanov ali tudi od nedržavljanov. Pred nami pa stojijo zapreke, Johnsonova kakor druge predloge proti tujcem, ki groze z deportacijo vseh "nezaželjenih". Predlog, ako bo dobesedno sprejet, je tako oster, da sega tudi po tistih, ki so že državljanji. In ako bi Johnsonovo predlogo tudi precej opili predno bi postala zakon, bi bila še vedno precej trda. Vzroki, da se tega ali onega potem lahko deportira, so precej številni. Lahko se primeri kak pogon za rdečkarji. Delavci so lahko deportirani tudi v času stavke. Še drugi vzroki so, da po isti postavi lahko deportirajo "nezaželjene".

Vprašanje tedaj nastane, kaj storiti s članom, ki je vedno opravil svoje obveznosti do jednote, v slučaju deportacije? Ako Johnsonova predloga postane zakon taka kakoršna je, se lahko v doglednem času pripeti, da bi bilo precej število deportiranih. In če je deportiran eden ali mogoče 500 članov, ali se jih potem črta iz jednote? Mislim, da bi to ne bilo pravo. Drugo vprašanje je, ali naj deportirani član ali članica iz Jugoslavije ali odkoder si bode, pošilja jednoti a-sesment. Odgovor bi bil enostaven, da to ne gre, ker to bi bilo pretežko breme v starem kraju za delavca.

Tretje vprašanje je, ali naj bi se v starem kraju ustanovila podružnica naše jednote. Tudi tu naletimo na precejšnje težoke in sitnosti. Kdo ve, ali bi potem člani iste ne bili preganjani od vlade kakoršna je danes? Znano je, da je naša jednota z njenim glasilom, katero hodi pravo pot, nekaterim tukaj, a mnogim onkraj oceana trn v peti.

Morda se kdo oglasi in reče: Volite može naših vrst v zakonodaje, potem se bodo zakoni stavili delaven v prid. To je in bi bilo jako dobro. Ali računati moramo na sedanjost in prihodnost, dokler se ne predrugači. O tej zadevi bi rad slišal mnenje članov in članic S. N. P. J. — Anton Wočko

IBOEM SLUŽKINJO. Samec si želim dobiti Slovenko v starosti od 40 do 45 let, ki b' imela voljo opravljati domače hišna dela, kuhati itd. Plača po dogovoru. Sem pri volji tudi ženiti, ako bo zadovoljna. Torej katero veseli, naj se prijavi in pošlje naj tudi svojo sliko, katero na zahtevo vrnem. Vsa pisma naj se pošiljajo na naslov: J. U. P., 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Zanimivi šolski načrt za bolne otroke.

(Jugoslav. oddelček F. L. I. S.)

Prinašati takorekoč šolo domov k otrokom, ki radi bolezi ali pohabljenosti ne morejo sami pohajati šolo, je gotovo popolnoma nova ideja. Mesto da bi otrok hodil v šolo, šola hodi k njemu. To idejo je že udeležil šolski superintendent (nadzornik) v Pasadeni, Cal. Svaha tega programa je, da se otrokom, ki morajo začasno izostajati iz šole radi bolezi ali nezgode, nudi prilika, da morejo vzlic temu napredovati v učenju svojega razreda; nadalje pa da se otrokom, ki so radi pohabljenosti stalno onesposobljeni za pohajanje šole, omogoči izholanje. Poduk se tesno drži istočasnega izvajanja učnega načrta v šolskem razredu, ali v večini posebnih slučajev se bolj polaga važnost na ročno delo, kar nudi priliko za razvoj onih del programa se vrši pod nadzorstvom zdravnika, ki preiskuje otroka, predno ga vpiše v seznam domačih učencev.

Otroci, ki se smatrajo za brezupne pohabljenec, najdejo s pomočjo te posebne šole, da bodo vkljub svojim oviram v stanu priprepati k vzdževanju družine in biti koristni člani družbe.

Za obisk otrok doma je odrejen poseben učitelj, ki deli 6 do 8 ur na dan in obiskuje doma mlajše otroke vsak dan, starejše pa vsak drugi dan, med tem ko dan vmes pripravlja za nje potrebne lekcije.

NAZANJAMO BOJAKOM!

Naznanjamo, da smo se preselili iz 2202 No. 15th St., Springfield, Ill., dne 26. marea, 1924 in smo prevzeli od Mike Knoffa Restavran in Pool Room na 3116-18 So. Adams Street, v Peoria, Ill. Priporočamo se rojakom v obilni obisk na našem novem prostoru. Točna in izvrstna postrežba.

Prav lepo se zahvaljujemo Mr. in Mrs. Fr. Wolgemuth za ves njih trud in prijaznost v času ko sme se preseliti. Mr. in Mrs. Geo. Strashesk.

Restaurant & Pool Room Under new Management, 3116-18 So. Adams St., Peoria, Ill. (Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Apr. 30-1924) pomeni, da vam naročnino poteče na ta dan. Ponovno jo pravočasno, da vam ji ne ustavimo. Ako lista prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga prejmete, je mogoče ustavljen, valed napačnega naznava, pišite nam dopisnico navedite stari in novi naznava.

Naši zastopniki so vsi edinstveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Chicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo \$0.50 za poštino.

Naročnino lahko tudi pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Postrežba in se prepricajte, da je doma priprava kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodstevlenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po št. točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v nadaljevalne železine damo primeren pust pri večjih naročilih. Prite informacije na:

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland.

4000.

Po vzorih dr. Ničmaha, napisal dr. Nevšekdo. (Dalje.)

"Haha!" grohota se državni pravdnik, in z njim se smeje vse rdeče sodišče. "Veleučeni in prevziseni prošt predsednik, obnovi mi spomin, in poostri mi vest! Za Boga, in taki ljudje so mašniki v današnjih dobah!"

Morda bi se pater državni pravdnik še bolj razlil v tistem hipu, toda prav sedaj se na iztečaj odpro visoka vrata v rdeči steni, katerih dosihdob niti opazil nisem. Strežniki prineso zlato pretkan prestol, in ga postavijo na vzvišeni prostor za sodno mizo.

"Nadškof Martinus prihaja!" zajeca profesor z vseučilišča Sv. Simplicijsa in pade na kolena. Že kleči vse, in tudi jaz se sklonim v prah; samo zatoženi kapelan Primož stoji kakor snarka na svojem mestu in neče upogniti kolena, obteženega z verigo. Jezuit državni pravdnik, zvičaj se v prahu, sikne nato:

"Tudi ta slučaj veleizdaje pridenemo zatožbi svoji!"

Skozi visoka vrata vstopi sedaj nadškof Martinus, zavit v vijoličasto obleko. Hodil je ob paciel, ker je bil v visokih letih. Na pragu obstane in dvigne oko proti nebu, prav kakor bi iskreno molil. Potem leze k svojemu prestolu, in s pomočjo strežnikov iz teška sede na mehko blazino.

"Vstanite!" izpregovori zaspano, "in pričnite tam, kjer ste prestali! Ta slučaj je tožen, ta slučaj kriči v nebo! Spanje mi jemlje v poznih nočeh, da imam takšne mašnike v provinci svoji!"

V tem se je visoko sodišče dvignilo s tlaka in iz nova zasedlo rdeče stole svoje. Tudi državni pravdnik je kakor pajek splezal na črni svoj stol.

"Evo nam človeka," govori stari prelat počasi in tiho, "od katerega je prišlo pobujanje! Malinski kamen naj se mu obesi na vrat, in potopi naj se v globčino morja! Kaj predlagaš, državni pravdnik!"

"Dosedaj, celisissime," odgovori pater jezuit udano, "hotel sem predlagati pregnanstvo v Saharo in dnevno torturo. Toda slučaj se postaruje od trenutka do trenutka, in neprestano prosim svetega Duha, da bi mi odkril pravi pot!"

"Pregnanstvo v Saharo," odglasi na nadškof, in sliši se iz njega trdega glasu, da je malone nejevoljen, "pregnanstvo v Saharo! To bi bil nekakšen srednji pot, pater, ali veruj mi, srednja steza je najslabša steza! Prošt, nadaljuj!"

Prošt Ambrož segne po zavitku, ležečem na mizi pred njim.

"Tebi, pater Primož, vest ne očita ničesar!" Tukaj se oglasi stari nadškof: "Prošt Ambrož, ti ga imenuješ pater! Vzdeval mu torej pri devet, ki je častna vojvina neomadelevanin pravi mašnikom? Pater Gregorij, koliko troškov pripade proštu predsedniku?"

Proštu Ambrožu obledi rdeče lice, zakaj njegova duša že čuti bližnjo nevihto.

"Petdeset lir, celisissime!" odgovori nadvikarij.

"Zapiši, nadvikarij, da se odda teh petdeset lir moji blagajnici! Ti pa, prošt Ambrož, pazi, da

mi prihodnji spretnije vodi kazenske sodbe. Prošt, nadaljuj!"

Prošt Ambrož se sam v sebi roti na starcega nadškofa, ki mu je pred nosom počel plod naporene rasprave, in mu vzdeva priimke, zaradi katerih bi se moral stokrat posaditi na zatožno klop. Ves ta vihar pa se ne kaže na zunaj; predsednik Ambrož je miren in ponižen ter hvaležno udan vzprejma sodbo, višjega pastirja. Nadškof Martinus, saj se je vedelo, bil je precej akon in je rad spravil zaveneči denar v svoja predala. Zaradi njega je zahajal k razpravam, in ako se mu sodnik ni vedel po volji, vzal mu je plačo in jo prisodil samemu sebi. Tako se je pripetilo tisti dan tudi ubogemu proštu Ambrožu.

"Tebi, zatoženi Primož, ne očita vest ničesar!" ponovi predsednik svoje vprašanje.

"Ničesar!"

Nato vzame prošt že omenjeni zavitek in razvije staro in raztrgano knjižico. Bog zna, kdaj se je tiskala, in kako da je niso dohlihob zmleli krutih časov ostri zobovi!

"Kakšna knjižica je to?" vpraša predsednik jezno.

"To so poezije Franceta Prešerna!" odgovori zatoženec mirno.

"In kje smo iztknili te poezije?" zagrui jezuit državni pravdnik. "Niso li tičale v predalu tvoje mize, ko smo ti preiskali kapelanijo? Govori, zatoženec!"

"Ne tajim!"

"Kako je začla bogokletna ta knjiga v tvoje stanovanje?" vpraša prošt Ambrož temno.

Mirno odgovori zatoženec: "Za drag denar sem jo kupil. Lj božja Porodnica mi je priča, da sem jo čital v bridkih svojih urah, bodisi podnoči, bodisi v trdih nočeh. Ali obhaja me strah, da je morda to zadnji Prešeren, katerega je še dobiti na slovenskih naših tleh. In vi ga sežgete, vi krvoloki!"

Debele solze se utrinjajo kapelanu Primožu po velem licu. Ihte dostavi: "Ni mi do življenja, vendar da položite na grmado dela moža, ki je bil toliko boljši od vas, to mi greni smrtne trenutke!"

"Vsi ste čuli," dvigne se zastopnik obtožbe, "kako govori zatoženec. Odkrito priznava pregrešno svoje početje in niti ne taji, da je na sručen nosil bogokletno knjigo. Zapovedi blaženega Antona propisujejo smrt temu zločinstvu. Tako bodi v imeni pravičnega Boga in našega presvetlega nadškofa Martina!"

"Smrt, res, pravo si pogodil!" oglasi se nadškof Martinus. "Kdor seje plevel med ovčice Gospodove, tega poberi smrt. Sodbe ne potrebujem nikake. Na podlagi moči, dane mi po Gospodu, sodim in razsodim, naj se bivši kapelan Primož v svari hudobnikom in v tolažilo dobrim vernikom seže, kakor kos lesa na grmadi sredi polja emonskega! Zajedno ukazujem, da se pregrešna knjiga — in prosimo Boga, da bi bila zadnja! — seže in da se nje pepel raztrese na vse štiri strani sveta! Tako bodi po božji in moji volji: Obsojenca odvedite!"

Zdajci prihite fratri briči in s velikim ključem odklenejo verigo, s katero je bil kapelan Primož prikovan na tla. Potem mu okuje roke še v veliko težje verige, da resnično omaguje, ko ga tirajo v ječo. Prestopivši prag smrtnosodne dvorane, objema še z zadnjimi pogledi skromno knjižico, v kateri si ti. France Prešeren, pred več nego 2000 leti združil vse žarke svoje, po Bogu oblagodarjene duše!

(Dalje prihodnji.)

Ako želite

da bude vaše denarne pošiljke pravočasno prispele v domovino, zahtevajte od vašega bankirja, da vam izda ček na

JADRANSKO BANKO

Vaša nakazila se izvršujejo hitro, točno in brez vsakega odbitka potom naših podružnic in po pošti.

Naš ameriški oddelček je vsem našim izseljencem BEZPLAČNO na uslugo.

Za vse informacije obrnite se na: CENTRALO JADRANSKO BANKO, AMERIKANSKI ODDELČEK LJUBLJANA JUGOSLAVIJA

Podružnice: Beograd, Cvetar, Celje, Dubrovnik, Erzurum, Jaska, Jasenica, Kozulica, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

APILIRANI ZAVOD: Frank Seiber State Bank 82 Cortlandt St., New York, N.Y. Glavni korespondent za Južno Ameriko Banco Yugoslava De Chile Valparaiso, Punta Arenas, Antofagasta

TRETJI MESEEC POSTREZBA

WOODS Theatre Dvakrat danes IN DVAKRAT VSAK DAN 2:30 in 8:20 Randolph at Dearborn Nedeljo 3:00

CENA:—Zvečer in soboto 50c, \$1.00 in \$1.50 In 10% Vse druge predstave 50c, 75c in \$1.00 vojni davek.

VSI SEDEŽI REZERVIRANI KUPITE VAŠO VSTOPNICO V NAPREJ VSTOPNICE SE PRODAJO ŠTIRI TEDNE V NAPREJ KUPITE SEDAJ IN VAM NE BODE TREBA ČAKATI V VRSTI

ADOLPH ZUKOR in JESSE L. LASKY predstavljata Izvrstno dramatično predstavo vseh časov

By CECIL B. DE MILLE

THE TEN COMMANDMENTS

(DESET BOŽJIH ZAPOVEDI) povest prirejena po Jeane Macpherson času primerna produkcija. (Famous Players — Lasky Corporation)

Finančna sila tega zavoda Vam jamči vsobčo sigurnost

SLOVENC V AMERIKI

otroci — njih roditelji — in roditelji teh poverjujejo svoje bančno poslovanje našemu zavodu — in vsak izmed njih čuti uspeh svojega neprestanega stika s to največjo jugoslovansko banko v Zedinjenih državah.

In vi, ki pri nas ne vlagate, niti ne investirate, brez razlike kje stanujete, prepričajte se, da je za Vas najuspešnejše, ako poverite Vaše bančno poslovanje nam.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice, CHICAGO, ILLINOIS

Pošiljamo denar v staro domovino najceneje in najhitreje. PRODAJAMO PAROBRODNE LISTKE za vse prekomorske črte v Jugoslavijo in nazaj. Izdelujemo tudi svedočke (affidavits) za naseljenca